

Jumalateenistus Nõos P, 24.10.21 kell 11.00, 21. pühapäev *post Trinitatis*, misjonipüha

Lektsioonid: Jr 17:5–8; Rm 10:12–18

Jutlus: Mt 5:13–16

Laulud: 245 (1–6); 288 (1–2, 3); 321 (1–4); 333 (1–5)

Teie olete maa sool. Aga kui sool läheb läägeks, millega saab siis teha seda soolaseks? Ei see kõlba enam millekski muuks kui visata inimeste jalgade tallata. Teie olete maailma valgus. Ei saa jääda märkamatuks linn, mis on mäe otsas. Ega süüdata ka lampi ja panda vaka alla, vaid lambijalale, nii et selle valgus paistab kõigile majasolijatele. Nõnda paistku teiegi valgus inimestele, et nad teie häid tegusid nähes ülistaksid teie Isa, kes on taevas.

Jh 17:16 ütleb Jeesus oma ülempreesterlikus palves jüngrite kohta: „Nemad ei ole maailmast, nii nagu minagi ei ole maailmast.“

Kui me oleme Jeesuse jüngrid, siis järelikult ka meie ei ole maailmast.

Ja ometi elame me maailmas kõik need aastad, mis meile antakse. Seepärast oleme maa peal justkui võõrad. Meil on Pühakiri ja palved, mida saame lugeda omaette kambris. Ja meil on kogudus, kellega koos Jumalat teenides me ei pea tundma end võõrana.

Kuid kas sellest piisab? Kas peame jääma võõraks olukordadele, mis meid väljaspool kogudust igapäevaelus tabavad, ja inimestele, kes meie kõrval väljaspool kogudust käivad?

Jah ja ei. Jah, sest apostel Paulus ütleb 2Kr 6:14: „Ärge hakake vedama võõras ikkes koos uskmatutega! Mis ühist on õigusel ja ülekohtul või mis osadust valgusel pimedusega?“

Ei, sest Jeesus ütleb Mt 28:19j: „Minge siis, tehke jüngriteks kõik rahvad, ristides neid Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja õpetades neid pidama kõike, mida mina olen teil käskinud!“

Teisisõnu, ühest küljest ei saa seletada usku inimesele, kellel seda pole, nagu ei saa seletada valgust sellele, kes pole seda kunagi näinud. Kuid teisest küljest tuleb siiski inimestele rääkida Jeesusest Kristusest, et nad teaksid, kellesse uskuda, kui nad järsku Püha Vaimu kogevad. Nagu ütleb apostel Paulus tänases altarist kuulnud kirjakohas: „Aga kuidas nad saaksid uskuda sellesse, kellest nad ei ole kuulnud?“

Täna misjonipühal on kohane rääkida sellest, et maailm ei võta õppust. Vähemalt mitte niipalju kui Jeesuse jüngrid sooviksid. Kirik, Kristuse maapealne Ihu justkui kaotab kogu aeg liikmeid. Meie endi luterlik kirik siin Eestis on muutunud teatud statistika põhjal vähemuskirikuks.

Ja on loomulik, et kirik püüab selles olukorras midagi ette võtta. Ja iga kristlane, selle kiriku liige püüab samuti midagi ära teha.

Siinjuures on aga oht hakata süüdistama ilmalikku maailma tema ilmalikkuses. Ja uskmatut inimest tema uskmatuses. Kerge on öelda, et keegi kusagil teeb midagi valesti või ebapiisavalt. Et valitsus soosib liberaalset demokraatiat, millest kõik hädad algavad. Või siis, vastupidi, konservatiivne rahvaerakond läheb oma nõudmistes vastuollu ligimesearmastusega. Kristlasel on kerge kasutada ilmalikku kohut oma õiguste kaitseks. Või siis põhjendada oma rumalat käitumist vajadusega misjonitööd teha.

Süüdistada on kerge. Palju raskem vaadata peeglis. Täna kirjakohas kutsub Jeesus meid, Jeesuse jüngrid üles tegelema eelkõige iseendaga. Ja katsuma läbi meid kui Kristuse kirikut. Kas me sobime Jumalariigi põllutöölisteks? Kas me suudame täita meile antud misjonikäsku oma annete ja usu mõõdu kohaselt?

Jeesus jutustab meile kolm lühikest tähendamissõna.

Estiteks räägib ta maa soolast, mis, kui see kaotab soolasuse, ei kõlba enam mitte millekski. Olen kohanud kahte mõtteavaldust sellest, kuidas sool võib tõepoolest oma põhiomaduse, soolase maitse kaotada. Kui sool satub ahjuplaadile, nt raputatakse seda rasvatilgale, mis on tossama hakanud, siis kaotab ta mõne aja pärast oma soolasuse. Ja eksegeedid ütlevad ka seda, et sool, mida kaevandati vanas Iisraelis, oli erineva kvaliteediga, vahel segunenud teiste mineraalidega ja enam mitte soolane.

On arusaadav, et see Jeesuse tähendamissõna viitab kiriku ja selle liikmete rollile maailmas. Ei tule

püüda olla kellegi teise sarnane, vaid jääda iseendaks. Sool ei saa sarnaneda suhkru või pipraga, muidu ta poleks enam sool.

Mis on see sool? Loomulikult usk Issandasse Jeesusesse Kristusesse! Seepärast ei tähenda kiriku iseendaks jäämine mitte seda, et püütakse säilitada eelkäijate kõned ja kombes, vaid otsitakse igal hetkel Jumalariiki. Usku ei tule otsida mitte iseendast, vaid ammutada seda Jeesusest Kristusest. Sest meie soolasus, meie usk pärineb ju Kristuselt. Kui meil pole Kristust, kui me ei loe temast Pühakirjas, kui me ei palveta tema nimel Jumala poole, kui me ei võta vastu sakramenti, kui me ei täida tema armastuse kaksikkäsku, siis kaotame oma usu, oma soolasuse. Ja sellisena pole meist Jumalariigi põllul mitte mingit kasu.

Teine tähendamissõna räägib linnast, mida kõik mäe otsas näevad. Kirik on selline kõigile nähtav linn (seda sümboliseerib ju ka torn, mis eristab kirikut teistest majadest). Ja iga kiriku liige on selles linnas hästi nähtav torn või maja. Kui eelmises tähendamissõnas oli soolal võimalus muutuda ka magedaks, siis linnal pole mingit võimalust mäe otsas nähtamatuks jääda.

Nõnda on nähtav ka kirik, kas ta seda tahab või mitte. Samuti on nähtav iga kristlane, kas ta seda soovib või mitte. Tema järgi otsustab maailm Jumala asjade üle. Kristlane ei saa olla tagasihoidlikult, ennast varjata püüdes. Sest sel juhul läheb tal samamoodi nagu talentide loos sellel, kes sai ühe talendi ja peitis selle maa sisse, selle asemel, et seda oma isanda huvides kasutada. Sellel sulasel läks kehvasti, sama kehvasti nagu läheb soolal, mis pole enam soolane: ta heideti kõlbmatute hulka.

Seepärast, kui juba olla kristlane, siis olla seda rahulikult, julgelt ja rõõmsalt. Loomulikult on vajadus seista kõigile nähtavalt tuultes ja tormides, pakases ja leitsakus paras väljakutse, kuid Jumal kaitseb omi. Jeesus ütleb Jh 17:15: „Ma ei palu, et sa võtaksid nad ära maailmast, vaid et sa hoiaksid neid kurja eest.“ Jumal hoiab meid siis kurja eest, kui me teda usaldame ja täidame oma kohust.

Kolmas tähendamissõna räägib eelmisega samas võtmes valgusest. Jumal on süüdanud lambi – rajanud maapealse kiriku ja kutsunud iga selle liikme. Loomulikult ei pane Jumal ühtegi põlemasüüdatud lampi sinna, kus sellest midagi kasu pole, vaka või külimitu alla varjule. Ei, ta paneb lambi kõigile nähtavana selle õigele kohale, lambijalale. Põlemasüüdatud lamp on muidugi kristlane, kelles Jumal on äratanud oma Püha Vaimu läbi usu Kristusesse.

Olen kuulnud ka sellist mõtet siia juurde, et vaka või külimitu all põlev küttekeha kustub seal hapnikupuuduse tõttu lihtsalt ära. Elektripirn ju tookord ei tarvitatud. Ja kui me tahamegi saada elektripirnide sarnaseks, kes võivad rahulikult põleda ka seal, kus neid üldse näha pole, siis muutume loodud valguse sarnaseks, millest kõneleb meile loomislugu 1Ms 1 Jumala 4. päeva tegemiste hulgas. St, mitte sellise valguse sarnaseks, mille Jumal lõi esimesel loomispäeval ja mille kohta ütleb apostel Paulus 2Kr 4:6: „Sest see, kes ütles: „Pimedusest paistku valgus!“, on Jumal, kes on hakanud särama meie südames, et tekiks tunnetuse valgus Jeesuse Kristuse isikus olevast Jumala kirkusest.“

Nõnda on iga lambi, iga kristlase enda huvides, et ta ei poeks vaka alla. Muidu ta ei saa hapnikku, pole osaduses Jumalaga ja kustub.

Ja Jeesus võtab kolm tähendamissõna kokku: nõnda paistkui teiegi valgus, või teie kui torn mäelinnas, või maitsku teid kui soola kõik inimesed, et nad ütlesid: „vaat see sool on tõeline Jumala õnnistus“ või „see on turvaline linn, kus minagi tahaksin elada“ või „see valgus valgustas mind nii, et ma nägin, mis mul tegelikult puudu oli“.

Jeesus seob aga need kolm tähendamissõna ka tegudega. Ei piisa ainult sellest, et, olles korra juba soolane sool, nähtav torn ja valgus, selle olukorraga harjuda ja hakata tasapisi oma „kvaliteeti“ minetama. Vaid tuleb oma soolasust, nähtavust ja valgusvõimsust pidevalt läbi katsuda. Millest saame aru, et oleme endiselt soolased, asume kõrgel nähtaval ja anname selget valgust?

Apostel ütleb 1Jh 2:10j: „Kes armastab oma venda, see püsib valguses ja ta ei ole pahanduseks. Kes aga vihkab oma venda, see on pimeduses ja kõnnib pimeduses ega tea, kuhu ta läheb, sest pimedus on sõgestanud tema silmad.“ Nõnda siis võib juhtuda, et kui meie sisemine Jumala valgus (ehk see, kuidas me asju näeme Jumalariigi seisukohalt) kustub ja me ei tea enam, mida asjadest arvata, siis valime mingi teise tee, mis viib meid Jumala juurest eemale. Sel teel me aga märkame, et me ei

armastagi enam oma usuvendi või usuõdesid, ei armasta ligimest, kes ei pruugi kuuluda Kristuse kogudusse, vaid vihkame neid.

Ja me peame endalt küsima, kas meie usukaaslaste ja ligimeste vihkamiseni on meid viinud mingid välised asjaolud, mis meist ei sõltu? Või on tegu hoopis meie endi soolasuse ja valguse halva kvaliteediga? Kui viimast, siis tuleb vaid paastuda ja palvetada: kes teab, ehk Jumal pöördub oma vihast ja halastab meie peale?

Kui aga meie n-õ kvaliteet on taastunud, siis võime jälle maailmale rahulikult ja rõõmsalt soovitada: maitske soola, vaadake meie turvalist linna, ilutsege meie valguses, nähke meie häid tegusid, millega me armastame oma usukaaslasi ja oma ligimest. Kui suudame seda teha, oleme oma ülesande Jumala ees täitnud. Palugem siis, et suudaksime!

Aamen.